

l'autor a resultats interessants, com el referent a l'arag. *quiento*. Pel que fa referència al català, però, l'autor ha tingut en compte poca bibliografia i més aviat endarrerida, però, en canvi, ha fet recerques de primera mà sobre alguns textos.

Les petites reserves apuntades³ no redueixen de cap manera l'interès i la importància d'aquest estudi, testimoni de la maduresa adquirida per la romànica escandinava en general i per l'escola formada a Estocolm al voltant del professor Gunnar Tilander en particular.

Jordi CARBONELL

DIEGO CATALÁN MENÉNDEZ PIDAL: *La escuela lingüística española y su concepción del lenguaje*. Madrid, Editorial Gredos, 1955. 170 pàgs. (BRH, II/22).

Durant els darrers anys han estat publicades algunes obres, escrites en castellà, que reflecteixen l'interès d'uns quants joves investigadors pels temes generals de la lingüística. Hom pot recordar, sobretot, els llibres d'Alarcos i de Llorente i el volum dedicat a Martinet, sota el títol *Estructuralismo e historia*, editat per la Universitat de La Laguna, a cura del Sr. Catalán.

L'autor del llibre que ens proposem de comentar ens diu que, a partir de les ensenyances de dos grans mestres de la filologia espanyola, R. Menéndez Pidal i A. Alonso, s'ha proposat d'exposar les orientacions fonamentals del que ell anomena «la escuela lingüística española». Afegeix que l'obra aspira també a ésser una «introducción a la Ciencia del Lenguaje, sobre la base del español». Creiem sincerament que tant el títol com el subtítol no són els més adequats al contingut del llibre. Respecte al primer, ens semblaria millor de parlar de l'escola de Menéndez Pidal, en un sentit una mica diferent. La denominació d'«escuela lingüística española» ens fa pensar en una orientació peculiar de la lingüística, amb un cos de doctrina més o menys independent. Malgrat l'extraordinària importància i la transcendència de l'obra de Menéndez Pidal i de l'aportació brillantíssima d'A. Alonso, no creiem que pugui parlar-se d'escola espanyola en el sentit indicat.

Tampoc no ens sembla encertat el subtítol, perquè una introducció a la ciència del llenguatge no pot prescindir de referir-se a les modernes tendències estructuralistes, de les quals, per altra banda, el Sr. Catalán és un excellent coneixedor. Ultra això, hom ha publicat treballs ben notables sobre el castellà d'acord amb algunes de les tendències alludides, alguns dels quals han estat escrits per filòlegs hispànics.

Llevat de les observacions que ens hem permès de fer, el llibre té un innegable interès, no solament perquè hi són exposats pensaments dels dos grans mestres esmentats sobre problemes lingüístics, sinó també perquè és escrit amb remarcable ordre i claredat i, encara més, perquè l'autor ens hi explica sovint la seva posició, ben fonamentada, sobre els dits problemes.

En el primer capítol del llibre — *La herencia lingüística: el sistema conven-*

Per al català només han estat tinguts en compte textos medievals (*Blanquerna*, *Muntaner*, etc.).

3. El fet que ens hàgim adonat de la duplicació de notes d'igual referència a les pàgines 9 i 44 no fa sinó testimoniar l'interès amb què hem llegit aquest treball.

cional de signos — hom fa referència al caràcter arbitrari del signe lingüístic, proclamat per Saussure, i hi són assenyalades les limitacions que suposen, per una banda, el simbolisme fònic, i, per l'altra, la motivació associativa dins el sistema de la llengua. En realitat, ambdós fets no constitueixen una veritable limitació a la doctrina de Saussure, que els coneixia i valorava, bé que — reconguem-ho — no donava prou importància al primer.

El segon capítol estudia *Normas varias en pugna: la lengua como energia viva*. En parlar de la famosa antinòmia saussuriana *langue/parole*, l'autor hauria pogut referir-se a una obra ben notable escrita en castellà: *Sistema, norma, habla*, d'E. Coseriu, publicada per la Universitat de Montevideo, en la qual, d'acord amb altres lingüistes, com Hjelmstev i Lodge, és defensada l'existència de la norma entre *langue* i *parole*.

En el tercer capítol — *La voluntad expresiva: razón del cambio lingüístico* — el Sr. Catalán posa en relleu l'error de Saussure en no reconèixer el caràcter finalista del canvi lingüístic, tal com afirmen molts investigadors moderns, com Wartburg, l'escola fonològica de Praga, etc. A continuació, i sota el títol *Individuo y colectividad en la creación lingüística*, hom recull una encertada visió d'A. Alonso sobre la lluita o contraposició dels factors personal i social en l'evolució lingüística, els quals, en llur acció recíprocament complementària, condicionen la dita evolució. Ací caldria tenir en compte, això no obstant, les diferències entre els canvis fonètics i els semàntics, sobretot. El paral·lel que l'autor fa entre aquests fets i la propagació de la poesia tradicional, sobre la base de les investigacions de Menéndez Pidal, ens sembla particularment encertat i exacte.

L'extrema lentitud del canvi lingüístic, de què Menéndez Pidal ens parla en els seus insuperables *Orígenes*, és posada en relleu al capítol següent, enfront de la posició de l'anomenada escola francesa, segons la qual el canvi s'opera d'una generació a l'altra.

Són ben remarcables els capítols següents — que tracten successivament de les forces impulsores de la norma neològica i de les forces conservadores de la norma arcaïtzant, de l'estat latent i del substrat, de la diferenciació espacial i de la formació d'unitats lingüístiques. Entre altres encerts de l'autor, recordem la importància atribuïda a la correcció purista, d'acord amb les ensenyances del gran mestre de la filologia hispànica, i també la concedida a la llengua escrita, contra els qui defensen un excessiu exclusivisme de la parlada, de cara a la investigació.

Josep ROCA i PONS

Don Miguel de Unamuno y la lengua española. Discurso inaugural del curso académico 1952-1953, por MANUEL GARCÍA BLANCO. Universidad de Salamanca, 1952. 60 pàgs.

En aquest discurs el senyor García Blanco ha escomès un tema de significació tan suggestiva com és l'actitud d'Unamuno envers la llengua espanyola. Es limita, però, a uns pocs punts: explica les tasques docents que duia a terme Unamuno des de la seva càtedra i indica la influència exercida per ell entre els seus deixebles, amics i col·legues. D'altra banda, remet els lectors que s'hi interessin a l'estudi més ample de Fernando Huarte Morton *El ideario lin-*